

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK 1974

Ma, vasárnap délből 12 órakor Melocco Miklós szobrászművész kiállítását Kerényi József kecskeméti főépítész nyitja meg a Közművelődési Palota kupolájában. A gipszszobrokat bemutató tárlat augusztus 20-ig tekinthető meg.

Holnap, hétfőn este 8 órakor kezdődik Lehotka Gábor orgonaestje a Dómban. Műsorán Bach, C. Franck és Liszt művei szerepelnek.

Holnap, hétfőn kezdődik a Compcontrol '74 tudományos konferencia a Csongrád megyei tanács épületében.

A Móra Ferenc múzeum állandó kiállításai: Hunok, avarok, magyarok; Szeged környéki népelet; A Tisza élővilága; Szeged a magyar irodalomban; Szegedi Galéria; Kőolaj és földgáz. A kiállítások hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig tekinthetők meg.

Zenei program

Lehotka Gábor koncertje mellett még két orgonaest szerepel az ünnepi hetek műsorán. Július 29-én Olgett Cintin, augusztus 12-én Kovács Endre és Mészöly Katalin szerepel a dómban, este 8 órai kezdettel. Július 14-én játszik az újszegedi szabadtéri színpadon, este 8 órától, az Omega-együttes, július 21-én a Várkertben mutatkozik be a Musica Hungarica Antiqua. Ismét megrendezik a városi tanácsház udvarán a Muzsikáló udvar koncertjeit, július 25-én és augusztus 14-én a Collegium Musicumnak, illetve a szegedi szimfonikusok kamaraegyüttesének fellépésével. Július 28-án könnyűzenei összeállítást hallhatnak az érdeklődők az újszegedi szabadtéri színpadon, térszere augusztus 11. és 18-án lesz, délelőtt 11 órai kezdettel, a Széchenyi téren.

Idegen anyanyelvünk

Százados betegségünk a külföldmájmolás. Szigligeti Ede egyik korai népszín-művében, a Szókött katonában, eleven celtáblákat állít emlékére. A milánói álarcosbálon bizonyos Tengeri és Parti nevezetű urakat lekéztet meg a francia Sain Geran, mivel derék honfitársaink odáig vitték a puccot, hogy nem áttalottak dicsekedni: elfelejtettek magyarul. „Feljegyzem, mert holnap magamnak sem hinném — így a derék francia, majd csipősen hozzá —, ne vegyétek le álarcukat, félek, nem találánának pirulni.” A sztori csatánaja: monsieur Geran viszont egészen türethetően beszélt nyelvünket, a szegedi börtönben raboskodott.

Ma sem ritka, ha az országot járva időnként olyan érzése támad az embernek, mintha nem itthon, valahol külföldön merésztgetné szeméit. A jelszó: mindent az idegenforgalomért! Jó. Odáig rendjén, hogy több nyelvet éltapott kinnál a pincér, utcákon, bolti kirakatokban németül, oroszul, angolul invitálnak szívélves üdvözlések, a kiállítások, múzeumok katalógusai külföldiek is eligazítanak stb. Az úgy csupán akkor kellemeit, ha a magyar nyelv

vü lapokat, feliratokat nem leli az ember. Mint jeles fővárosi szállodánkban — nem is a legelőkelőbb, kifejezetten külföldieknek reálított szobákban —, ahol különböző módon „magyarul” csorgott a vízcsap, nyikorogott a kilincs, hiányzott a ruha- és cipőkefe, mindössze az eligazító füzetcskékből, cedulákról felejtettek el anyanyelvünkön tájékoztatni a fizetővendégeket. Udváriassan közlik az érkezési lehetőségeket, a kötelező reggeli választékaikat, a házirend apróságait, a szobába kért italok felárait, figyelmeztetik a kocsitulajdonosokat, mikor tilos parkolni a szálló előtt — németül, angolul. A hazai ügyis tudná? Vagy aki csak magyarul beszél, keressen más helyet az országban? Furcsa.

Számtalanszor elmondjuk, tudjuk, kis ország vagyunk. Azt sem rejtjük vélekedni a hozzánk látogatóknak, ám magunkat sem illik alábecsülni. Tartozunk ennivel egymásnak, adott esetben — a külföldiek szemében is.

N. I.

Tízezer fiatal várnak

Ebben az évben immár nyolcadik alkalommal rendezik meg a Szegedi Ifjúsági Napokat. A KISZ Szeged városi bizottságának és az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Irodának háromnapos eseménysorozata évek óta része a Szegedi Ünnepi Hetek programjának. A Szegedi Ifjúsági Napokra az ország minden részéből külvonatokkal, különautóbuszokkal mintegy 10 ezer fiatal érkezik Szegedre.

Vas megyétől Szabolcsig az Expressz megyei kirendeltségein már szervezik a külvonlatokat, autóbusszokat, melyeken július 26-án, pénteken érkeznek a fiatalok ezrei Szegedre. A VIII. Szegedi Ifjúsági Napok ünnepélyes megnyitójára július 27-én, szombaton délután 5 órakor kerül sor a Széchenyi téren. A megnyitó látványosabb eseménye lesz a 40—42 produkcióból álló színpompás ifjúsági karnevál.

Láthatjuk majd a városi tanács tornyának virágokból elkészített makettjét, felvonnak a szegedi legendák: boszorkányok, a népelet képei. A karneváli menetben szerepel a flugos futam szegedi változata, Pinocchio, VIII. Henrik és szegedi feleségei meg számos vidám, humoros produkció. Míg előző este Kacsóh Pongrác: János vitéz című daljátékát tekint meg 5 ezer fiatal, addig a megnyitó napján, szombaton

Vörösmarty: Czillei és a Hunyadiak című drámáját láthatják az ország különböző részeiből érkezett fiúk és lányok. A szombati programot hajnalig tartó utcabál zárja a Széchenyi téren.

A Szegedi Ifjúsági Napok harmadik napján, vasárnap az újszegedi szabadtéri színpad a programok csomópontja.

Néptáncosok minősítő versenye

Tavaly már a negyedik alkalommal kezdődött a Nemzetközi Szakszervezeti Néptáncfesztivál színes for-

gatagával, gazdag programjával a szegedi nyár. Az újszegedi folklórbemutatók mellett ezek nagy élménye volt a Dóm téri gálaest, a kétrészes lakodalmas játék előadása, amelyet a magyarokkal együtt hét nemzet táncosai mutattak be — tavaly másodsor.

Az idei ünnepi hetek programját lapozgatva nyilván sokaknak feltűnt már, hogy a néptáncosok gálaestje nem szerepel a szabadtéri bemutatók között és fesztivált sem rendeznek. A mindig nagy sikerű, már nemzetközi hírnévű szegedi seregszemléről természetesen nem kell lemondanunk, mindössze még egy esztendőtel kell várunk a néptáncművészet hazai és külföldi mestereinek újabb találkozásáig. Tavaly határozta el a SZOT Elnöksége, hogy ezután két évenként rendezik meg a nemzetközi fesztivált — ha lehet még színvonalasabban, nagyszabású Dóm téri gálaestekkel. A közbeeső években pedig minősítő versenyekre hívják meg a hazai szakszervezeti néptánc csoportokat.

Az I. Minősítő Bemutató pénteken kezdődik Szegeden. Tizennégy magyar néptáncgyűjtés a színházban mutatja be a versenyprogramját pénteken és szombaton, majd a versenyek záróakkordjaként négy csoport közreműködésével gálaestet rendeznek az újszegedi szabadtéri színpadon, szombaton este.

A bemutatók alapján ötagú, magyar szakemberekből álló zsüri minősíti a néptáncosokat. A versenyek mellett szakmai tanácskozásokat is rendeznek, amelyek témája többek között a szakszervezeti néptáncmozgalom helyzete, a táncpedagógusok munkája.

A Magyar Szakszervezeti Együttműködés I. Minősítő Bemutatója vasárnap fejeződik be az oklevelek átadásával.

Kórházi osztály működésének felfüggesztése

Szombaton azonnali hatállyal felfüggesztette a szombathelyi Markuszovszky kórház körbontani osztályának működését a Szakszervezetek Vas megyei Tanácsának munkavédelmi felügyelősége. Az osztályon ugyanis rendkívül rossz a munkakörülmények, emek

Gólyaszámlálók

A fecske és a gólya gyerekkorom szent madara. Amikor naponként szakadozott rajtuk a nadrág, a fészkeszedés egyenes következményeként, se fecskéhez, se gólyához nem nyúltunk volna. Tavasz érkezésüket hangos verssel köszöntöttük. Meg sem fordult a fejünkben, hogy valamelyik nem érti a verset. Bizonyítékunk is volt rá, hogy érti. Csak elkialtoltuk, hogy hozzá nekünk kisbabát, és hozott.

Most hallom, mennyire fogja a gólya. Ötvenként számlálják őket, amilyen pontosan csak lehet. A tíz évvel ezelőtti százból öt év alatt harminchárom elfogyott. Mostanáig maradhatott belőle összesen húsz-huszonöt. Gyorsul a fogyásuk, mint a szabadesés. Eszi őket a vegyszer, mert megesszik a vegyszeres tücsköt-bogarat is. És ette őket az aszaly is. Tavaly, tavalyelőtt és azelőtt kiszáradtak a tocsogók, odaodakapott a gólya a kiscsikékre is. Sok fészket ledöntöttek, hogy a csirkét védjék. A megmaradt gólyáknak lakásgondjaik vannak.

ORNIT, BUDAPEST

A gólyák mai állapotáról három embertől szereztem ismereteket. Magyar Leventétől, a tanárképző főiskola tanárától, Bogdán Istvántól, az újszegedi hőközpont kezelőjétől, és Salamon Lászlótól, a vízügyi autószerelőjétől. Sokat lehetne beszélni arról, hogyan lesz és miért lesz a hőközpontból meg autók orvosából munkaidő után madarász. Most ők számlálják hármában a nagy fészkek lakóit. Délután indulnak és holdvilágnál térnek haza. Van még hely a kocsiban, tartunk velük! Nemzetközi gólyaszámlálás tanúi lehetünk. Az egész világon most számlálják őket.

Dóc és Balástya között van egy csárda, itt állunk meg először. Nem egy korty italt, hanem itt ígérték tegnap, hogy fészkek után érdeklődnek. — Sajnos, nincsenek — társza szét a kezét a csárda asszonya. — Gólyát keresnek? — kérdezi egy szénás ember. — Csak menjenek jobbra, jó sokaig, aztán balra, megint jobbra, éppen

odaérnek, ahol a gólya fészkel.

Nem ilyen egyszerű az út, ekézót, postást, permetezőt, biciklin járó menyecskét is kérdezzük, de megtaláljuk. Himbálódzó földutakat járunk, érdeklődnöm kell: kié a kocsi? Magyar Leventé. Nem sajnálja? Ennek ez a sorsa. Kevés ide a kilométerpénz! Nem kevés, hanem semmi.

Megtaláljuk a fészket, az anya őrzí. Villanyoszlop tetőjén van, fölmászni nem lehet. Hiába készítették a szép gyűrűt — rá van írva, hogy ORNIT, Budapest. V. 541. —, a fészket egyetlen kölyökgólyája nem kerül be evvel a számmal a gólyák anyakönyvébe. Eperfa tetejéről távcsövezik Széll Györgyék a madarat. A szomszédok szerint volt itt kettő is, de az egyik kiesett.

Sok kilométerrel arrébb, túl Balástyán, Kistelek alá küld el minket a másik útbagazítás. Nagy csapat ember a fészkek alatt: apa és fia verekszik, a többi bekíti őket. Agyoncsaplak, kinyomom a szemed — az enyhébb szavak közül való. A tényállás valami ilyen lehetett: beivott az öreg — láthatóan nem először —, és a hitvány ital családjával fordította szembe. Gólyafészkek árnyékában ilyen csetepatét elképzelni se tudtam volna.

GÓLYACSATA

Ez a fészkek üres, még csak most rakják. Ezt is villany fájára tette a madár. Mire beérünk Kistelekre, akkora vihar kerekedik, ugrani is alig tudunk be a presszóba. Mit tehetnének a madarászok esőben, megkérdezik a kávé-fagyaltot hozó kislányt, tud-e gólyát. Szép kislánytól sokfelét kérdezhettek a férfinepek, alighanem ezt még nem kérdezték tőle. Gyanakszik a szemé, de arra a bölcsességre jut, hogy nem vagyunk egyformák, talán ilyen embereknek is lenni kell, megmondja tehát, hogy a kömpöci úton van egy fészkek.

Még esik az eső, mire odaérünk. Nekem még az előző veszekedés ketyeg a fejemben, mikor hallom itt, a tanya gazdától, hogyan szerzik a lakást a jámbor tekintetű gólyák. Jött ide egy pár tavasszal, lehet, hogy tavalyról való. Meg is igazgatták a fészket, laktak szépen, laktak csöndben, egyszer, hajnalok hajnalán, vendégek jöttek. Csata támadt, gólyacsata, nagy lármával. Az erősebbek kisöppöttek a régi lakókat, kivágták a teljes berendezést, mind a két tojást, azóta ők kelepelnék benne. De kicsi nincsen egy se.

Lehet, hogy amazok, a bornyomása alatt, éppen a gólyáktól tanulták a két nemzedék párharcát?

Itt kedves szóval fogadnak bennünket, amit a gólyáról mondani tudnak, mind elmondják.

— A múlt héten jön két férfi, látja a fészket, megáll. Bejön az egyik, hogy szeretnének fényképezni. Azt éppen lehet, mondom neki, de ha sikerül a főlvetel, adhatna belőle.

— Nehéz dolog lesz.

— Nem ingyen gondoltam, megadnám az árát.

— Így is nehéz. Messze lakunk.

— Tudja a posta, hogy ez a tanya a világon van, biztosan elhozza.

— Csakhogy mi Dél-Amerikából jöttünk.

— Honnan?

— Dél-Amerikából. Kedves mama, én tizenhét év óta még fiagólyát se láttam.

— Nem szóltam én erre semmit, csak gondoltam. Ha te éppen tizenhét éve nem láttál gólyát, akkor téged senki nem küldött Dél-Amerikába. Ha ennyire szereted, kár volt neked odamenned. De a címünket azért fölírták.

AZ ISKOLA GÓLYÁJA

Ott, a kömpöci úton tudtuk meg, hogy itt, bent a faluban is van fészkek, az új iskola udvarán. Révész Pál újságolja, hecből került ide. A tornatanár fölmászott a nyárfára, fölraakott rá egy nagy kosarat.

— Meg is lett az eredménye. Rátalált a gólya, négy év óta lakja, és nekünk azóta éppen hat unokánk született.

Reklámnak se rossz!

Minden kellek előkerül a kocsiból. Olyan mászóvas, amellyikkel minden fára föl lehet kapaszkodni. Kötéllel, az, kampó, minden van, de az én aggodalmam csak növekszik. A főnti világból van annyi tapasztalat, hogy a kocsikerék nagyságára terebélyesedő fészkekbe igen nehéz belenyúlni alulról. Ha kérdeznék, meg is mondanám. Különben is itt az este, hét óra elmúlt, ne kezdjünk hozzá!

A madarászok nem gondolatolvasók, ennél fogva Bogdán Pista kapaszkodik fölfele a bozóttörzsről nyárfára. Föl is ér a fészkek aljába, ülökét is vitt magával, most állóka lett belőle. Kiköti magát, nyújtózkodik, kampóval húzná ki a gólyát, de nem éri el.

Furcsa a világ. Most a tanár mászik föl a szemközti nagy kéményre, és tökéletes távirányítással vezeti az akciót. Háromnegyed nyolc, mire kézbe kerül a reszkető madár. Az ő lábára teszik a mai nap egyetlen gyűrűjét, beszédes bizonyítéka annak, hogy gólyáknál igen rossz a népesedési arány. Négy fészkekben összesen két kicsit találtunk.

Horváth Dezső